

رضایت‌سنجی ساکنان روستایی از طرح‌های بهسازی مسکن روستایی با استفاده از مدل سروکوال

مطالعه موردی: روستای اوغان واقع در شهرستان سراب

محمدباقر ولی‌زاده اوغانی^{۱*}، الناز وفایی پورسرخابی^۲

۱- کارشناس ارشد معماری، هنرآموز آموزش و پرورش ناحیه چهار تبریز، مدرس آموزشکده فنی و حرفه‌ای شماره یک

تبریز، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تبریز، ایران. (mbvalizadeh@yahoo.com)

۲- کارشناس ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران.

چکیده

در نواحی روستایی عواملی مانند پایین بودن کیفیت زندگی و آسیب‌پذیری در برابر عوامل طبیعی از جمله زلزله و بلایای طبیعی، باعث مهاجرت روستاییان به شهرها شده و مشکلات متعددی به دنبال داشته است. برای کاستن از آثار منفی این مشکلات، راهبردهای مختلفی از جمله طرح‌های بهسازی مسکن روستایی در پیش گرفته شده است. پرسش قابل طرح این است که آیا ساکنان روستایی از طرح‌های بهسازی مسکن اجرا شده در این روستاها رضایت دارند؟ از این رو هدف پژوهش سنجش میزان رضایت ساکنان روستای اوغان از طرح‌های بهسازی مسکن روستایی می‌باشد. روش تحقیق به صورت پیمایشی و با تدوین پرسشنامه بر اساس مدل سروکوال و با تدوین ۲۲ سؤال تحت مقیاس لیکرت صورت گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل ۲۳۳ خانوار ساکن طرح‌های بهسازی مسکن روستایی بوده که از میان آنها ۱۴۵ خانوار بعنوان نمونه آماری و به صورت تصادفی انتخاب شدند. رابطه بین عوامل رضایت از طریق ضریب همبستگی پیرسون و فرضیه‌های تحقیق از روش آماره t مستقل آزمون شده‌اند و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS بهره گرفته شده است. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که حدود ۶۷ درصد از ساکنان روستای اوغان از طرح‌های بهسازی مسکن روستایی بر اساس مطالعات آماری رضایت دارند. از دیگر یافته‌های پژوهش اینست که عواملی همچون تحصیلات، جنسیت و سن بر رضایتمندی ساکنان روستا تأثیر داشته است.

واژگان کلیدی: رضایتمندی، مدل سروکوال، روستای اوغان، مسکن روستایی، طرح‌های بهسازی مسکن روستایی.

۱- مقدمه

یکی از نیازهای اساسی بشر نیاز به مسکن است. اما باید به این توجه داشت که داشتن مسکن مطلوب فقط محدود به واحد مسکونی و افزایش تعداد کمی آن نیست و «عواملی مانند عوامل اجتماعی، اقتصادی و کالبدی و سایر عناصر تشکیل دهنده کالبدی می‌توانند در ایجاد یک مسکن مطلوب نقش داشته باشند» (تقوایی، بهرام پور، و شاهین‌راد، ۱۳۸۸). به عبارتی مفهوم مسکن علاوه بر مکان فیزیکی، کل محیط مسکونی را نیز دربر می‌گیرد که شامل کلیه خدمات و تسهیلات ضروری مورد نیاز در بهزیستن روستاییان و بهداشت افراد است. در واقع تعریف و مفهوم عام مسکن یک واحد مسکونی نیست بلکه کل محیط مسکونی را شامل می‌شود و به عبارت دیگر مسکن چیزی بیش از یک سرپناه صرفاً فیزیکی است. اصولاً زندگی روستایی بر خلاف زندگی شهری بر اساس تفکیک زمانی فعالیت‌ها سازمان نیافته است و سکونت و کار، زمان‌های متداخلی دارند و محیط